

de) eller som følge af en fejl i produktet og brugeren kan godtgøre, at dennes anvendelse beviseligt er sket efter forskrifterne for produktet. Hvis miljøskaden er sket som følge af brugerens uforvarlige adfærd i forbindelse med håndteringen af produkterne (fx en håndtering i strid med forskrifterne, brugsvejledningen eller lignende), bærer brugeren ansvaret.

Et producent-/importøransvar og dermed muligheden for at friholde brugeren af visse produkter for ansvar, hvis der sker skader ved en korrekt anvendelse af produktet, var et væsentligt element i mandatet til forhandling af miljøansvarsdirektivet. Det foreslåede producent-/importøransvar er udformet på baggrund heraf.

Baggrunden for delingen af ansvaret er, at forårsages der en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade ved korrekt anvendelse af et produkt, som ifølge den tekniske og videnskabelige viden på tidspunktet for aktiviteten ikke ansås for at ville forårsage skade (udviklingsskader), bør ansvaret for en sådan skade eller fare bæres af producenten. Producenten (eller importøren) er nærmest til at bære risikoen for udviklingsskader og fejl ved produktet i forhold til de særlige produkter, som dette ansvar er fastlagt for. De produkttyper, der er foreslået et producent/importør ansvar for, er karakteriseret ved, at de som led i deres anvendelse skal spredes i miljøet, modsat f.eks. industrikemikalier. Dette forhold øger brugerens »sårbarhed« overfor, at produkternes kvalitet er i orden og som forudsat ikke er skadelige for miljøet, når de anvendes forskriftsmæssigt. Viser det sig, at produktet faktisk er skadeligt, kan brugeren uforvarende komme til at forårsage ganske omfattende og vidt spredt skade på miljøet ved sin anvendelse af produktet. Her anses producenten eller importøren for at være den nærmeste til at bære ansvaret for, hvad denne sender på markedet. Det drejer sig i forhold til miljøbeskyttelsesloven om pesticider, biocider og handelsgødning til jordbrugsformål.

Det foreslås ligeledes, at producenten eller importøren bærer et ubetinget ansvar for en miljøskade eller en overhængende fare herfor ved erhvervsmæssig (eller offentlig) anvendelse af affaldsstoffer og husdyrgødning til jordbrugsformål, hvis miljøskaden eller den overhængende fare herfor er sket som følge af fejl ved produktet. Ansvaret omfatter således ikke en miljøskade eller en overhængende fare herfor, som er en udviklingsskade. Forslaget medfører, at der på dette område ikke er nogen, der er ansvarlig for udviklingsskader. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at det ikke kan udelukkes, at et producent-/importøransvar for udviklingsskader på dette område kan indebære en

væsentlig negativ effekt på den ønskede samfundsmæssigt nyttige genanvendelse med øget forbrænding eller deponering til følge. Der er lagt vægt på, at de danske krav til kvaliteten af affald er restriktive, og det anses derfor for nær usandsynligt, at en forskriftsmæssig anvendelse kan medføre skader. For husdyrgødning udformes det ubetingede ansvar for producenten/importøren sådan, at denne er ansvarlig, hvis husdyrgødningen indeholder væsentlige mængder af stoffer eller organismer, som er tilført husdyrgødningen, og som ikke hidrører fra husdyrenes urin og fækalier (fejl ved produktet).

Producent-/importøransvaret indebærer en lempelse af det ubetingede ansvar for brugeren. Baggrunden for lempelsen er som nævnt ovenfor, at det kan ramme den enkelte bruger uforholdsmæssigt hårdt, hvis brugeren – selvom anvendelsen beviseligt er sket efter forskrifterne for produktet – alligevel holdes ubetinget ansvarlige for miljøskader eller overhængende fare herfor, som produktet forårsager. Brugeren skal for at undgå ansvaret kunne godtgøre, at produktet er håndteret i overensstemmelse med de fastsatte forskrifter m.v.

Producenten/importøren bærer det ubetingede ansvar, uanset om brugerens ubetingede ansvar på det konkrete område er lempet, fordi der kan siges at foreligge en udtrykkelig tilladelse, som beskrevet under afsnit 4.6 ovenfor. Lempelsen af brugerens ansvar slår således ikke igennem over for producenten/importøren.

Producentens eller importørens ubetingede ansvar er i denne sammenhæng en skærpelse af gældende ret. Der kan fremover gives et påbud direkte til producenten eller importøren om forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger.

I forhold til udenlandske producenter, dvs. producenter, der ikke har adresse i Danmark, er det folkeretlige udgangspunkt i forhold til jurisdiktion, at der er tale om krænkelse af andre landes suverænitet, hvis der udstedes regler i Danmark med virkning for personer/virksomheder i andre lande. Det beror dog på en konkret vurdering af »tilknytningen« til Danmark – og af eksisterende internationale aftaler, om det ud fra folkeretten er lovligt at give hjemmel i den danske lovgivning til at udstede et påbud til en udenlandsk bosiddende producent. Det vil imidlertid som udgangspunkt ikke være muligt at håndhæve et sådant påbud over for en producent, der hverken bor eller driver forretning i Danmark, hverken i form af en handlepligt eller et pengekrav. I sådanne tilfælde vil det være den pågældende danske importør, der ifalder ansvaret og pligten til at efterkomme et påbud. Den dan-